

Oglaši, pripremlana itd.
iskazuju se na temelju
člinskog ceničnika ili po dogovoru.

Noveći za predhrije, oglase itd.
ili se naputnicom ili položenom pošt. Stedionice u Beču
na administraciju lista, u Pulu.

Kod narucive valja točno označiti ime, prezime i najbliže
poštu predhrije.

Tko list na vireme ne primi,
nekta je javi odpravnici u
otvorenem pismu, za koji se
neplača poštirina, ako se izrava
napise "Reklamacija".

Cetvornog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste moje sveri, u novozemlji sve potrebiti.“ Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić. — U načladi tiskare J. Krmotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Katolički sastanak u Zagrebu.

I onim biednikom, koje ili zla sreća, ili zloba ljudska nemilo proganja, smiluju se kad i nebesa, pak im priušte koji čas odmora i sladka uživanja. I hrvatskomu narodu, tomu velikomu mučeniku, svane po koji pirni dan, da si otare oznojeno čelo i da se veseli boljou budućnosti, koju nepokolebivom vjerom očekuje.

Naš je narod prošlih dana dva takva pira, dva narodna blagdana, proslavio: prvi u Zagrebu, drugi u Đakovu. U ovom čemu se člauku obazirati samo na prvi.

Dne 3. 4. i 5. septembra 1900. hrvatska je inteligencija dala povoda čemu hrvatskomu narodu, da se od sreća veseli i da pun pouzdanja upre svoj pogled onamu, odkle mu može spas doći. U običem metežu, u velikoj nepravdi, koja tiši hrvatski narod, mnogi je Hrvat iskao točku, na kojoj bi mu se mogla duša smiriti. Po svoj prilici na hiljadu je Hrvata pogadjalo, gdje je ta točka, ali je svatko to uverenje u sebi krio, kao od straha, da mu opaki svjet ne obezbečasti i taj sladki amanet, kako no je jurve obezbećastio tolike i tolike svelinje. Ali se našao čovjek, u koga ima i žive vjere u Boga i prave ljubavi prama svomu hrvatskomu narodu, da iznese na svjet ono, što hiljadu osjećaše. „Udar nadje i skra u kamenu, bez njega i bukam' očajala“, možemo li

mi reći sa pjesnikom. Mislimo, da možemo reći, e se je hiljadom i hiljadom vjernih ali zabrinutih sinova hrvatskoga naroda težki kamen sa sreća svalio. Ne znamo kakvo je bilo očekivanje prireditelja prvoga katoličkoga sastanka, ali težko, da su nešto više očekivali, nego što su postigli. A ne mislimo ovđe na vanjski sjaj, na kakvu paradu. Parade nije bilo, a što je bilo sjaja, bilo je unjerenje, kako je dolikovalo užvišenosti dogadjaja: I mladu i staru vidjelo se na licu, kako čuti, — da se nešto velika dogadja okolo njega. Bio je to lahot preporoda javnih odnošaja u Hrvatskoj u kršćanskom smislu. Makar bio to samo početak, ipak je i taj početak od velike važnosti, jer će bez sumnje i nastavak slediti. I ako se je krasni naš Zagreb zaodjenuo u piro ruho, ujte to bilo za volju ovomu ili onomu, nego da dade odušku svomu uvjerenju, da su ono veliki i znameniti dati za Hrvate. Zagreb je bio izkičen par dana prije nego li je došla u nj ikoja ličnost, koju bi mogao ići onaj nakit, a ostao je izkičen, kad bijehu sve vidjenije ličnosti odputovale; kao da je bio tito time pokazati, da slavi veliku ideju, koja je okupila na hiljadu Hrvata. Ovime nećemo, da rečemo, da među učestnicima katoličkoga sastanka nije bilo slavnih muževa, koji zasluzuju kraljevski doček, nego samo kažemo, da katolički sastanak, kao takav, nije imao svrhu, da slavi pojedine. Iako bi takovo slavlje, bilo i veliko i dobro, svrha, za kojom je išao prvi katolički sastanak u Zagrebu, bila je kud i kamo veća. Radilo se je, kako jurve rekoso, o preporodu javnih odnošaja u Hrvatskoj u kršćanskom smislu! A ova ideja bila je dosljedno i užvišeno provedena, počevši od pozdrava „Hvaljen Isus“, kojim je presvetiji biskup Gugler poz-

dravio sakupljene dne 3. septembra, pak do blagoslova, što ga je staroslovenskim jezikom podielio presvjetenski biskup M a u r o v i ē dne 5. septembra.

Naši su čitaoci zaista u našem listu i u drugih novinama čitali obširna i potanka izvješća o radu sastanka. Mi ćemo ovđe u kratko otičati samo glavne stvari.

Dne 3. septembra bio je zaziv „D u h a S v e t o g a“ u veličanstvenoj prvostolnici zagrebačkoj, a zatim je slijedila prva svećana sjednica u dvorani „H r v a t s k o g a s o k o l a“, gdje je predsjednik srednjeg odbora presvjet. biskup Gugler pozdravio prisutne i predložio za predsjednika sastanka presvjet. grofa K u l m e r a, za podpredsjednike: dr. B r e š c e n s k o g a, dr. V o j n o v i ē a, kanonika stolnoga kaptola krčkoga M. O r s i ē a i redodržavnika franjevačkoga iz Bosne o. C e n g i ē a, sto ono veliki i znameniti dati za Hrvate. Nadošnji preuzvišeni g. zagrebački nadbiskup P o s i l o v i ē, prozbori krasno slovo o anarhizmu, proti komu neima lika, nego jedino u nuci Isusa Krsta, pročita takodjer papino pismo, kojim se zahvaljuje hrvatskoj mladeži na liepom daru, što mu ga prikazala prigodom hodočašća u Rim, i koji dar on još i sada drži kod sebe — i šalje svima apostolski blagoslov. Završujući svoj govor, prodlaže preuzvišeni gosp. nadbiskup prvi katolički sastanak otvorenim. — Tada uze rječ gosp. predsjednik grof K u l m e r, koji u liepu govoru iztaknu potrebu katoličkoga sastanka, da se na put stane poplaviti vjerskoga indiferentizma. Spomenu u govoru najnoviju odluku sv. Stolice u prilog glagoljice, i predloži na prihvatal bez razprave dva zaključka, naime: 1. o svjetovnom posjedu sv. Stolice i 2. o proširenju glagoljice. Iza toga

predloži brzjavne pozdrave papi i kralju — što skupština primi živahnim odobravanjem.

Prije zaključka prve svećane sjednice g. predsjednik javi, da će govoriti preuzvišeni biskup S t r o s m a j e r. Gotovo je nemoguće opisati prizor, koji je nastao u taj čas. Burno plješkanje i gromki povici: Zivio S t r o s m a j e r! potrajaše nekoliko časa.

Bože moj, ima ljudi, kojim taj zanosi nije po volji, ali mi velimo, da je zahvalnost jedna od rijekih ali uviek liepih kriposti. Nemojmo, gospodo, rušiti svaki auktoritet i svačiji ugled, jer se tim razaračućim djelom ne podiže rodoljublje, nego divljaštvo. Vjerujte, zahvalni će hrvatski narod i vam pljeskati i vas oduševljeno pozdravljati, kako god sada pozdravlja S t r o s m a j e r a, ali tek onda, kad se vaše zasluge budu mogle mjeriti s njegovim. Tkogod će možda reći, da je ovo doskočica, a ipak nije.

Biskup je govorio bez priprave doduse, ali sjajno, oduševljeno, zlasno, kao čovjek u naponu sile, a imao je 86 godina! Govorio je i o slobodi svećenstva, o blagotvornom djelovanju svjetovnjaka na kršćanskom polju i o dužnosti žena.

Mora da je veliki nesporazumak, kad ih ima, koji neće da podadu ovaku velikanu podpuno zasluženo poštovanje. Uzajmo se, da će se strasti slesći, da će se ljudi dati na koji drugi posao, koristniji po hrvatski narod, nego što je ovo jalovo zagrizanje, a međutim neka se hrvatski narod veseli, što je stavni biskup zdrav, čil i u svakom pogledu kriekap. Neka Bog dade, da se obištine njegove riječi, što ih u sali kazao ovih dana u Zagrebu nekojim istarskim Hrvatom, koji mu se pokloniše, da će naime doživiti 100 godina. Ako bude i više, još će se

mladić sa malenom službicom, koja mi nosila 36 rubala mjesečno. Taj novac nije se htio nikako slagati sa mojim potrebinama, kojih je bilo koji mjesec mnogo više, neg mojih dohodaka. — Već sam htio, da na rubu najvećeg „h a n k e r o t a“ istem utočište kod kojekavih „Arona“, „Mojsesa“ itd., kad primih izvedenja list, nijkog mog silno imućnog strica, u kome mi javlja, da je premješten u onaj grad, gdje se i ja nalazim. — Taj je stric bio udovac, te imao uza se svoju nećakinju Vjeru. Možete si misliti, gospodo, čuštu gladnog, uviek u sporu sa finansiarom načelnog se nečaka, koji imade bogatog, u koliko se sjedič majčinih riječi, dobrog strica. Moja fantazija slikala mi velike, divne Kalifornije. Došao ko nečko onaj sretni dan, za koga sam ju toliko čeznuo. Sasma je naravski, da sam skorije posjetio strica, da izpunim svoju dužnost kao rođak, e, pa da mu dozvolim, da bací jedan pogled i u moje pomrsene račune. On me primi, hujezno, otvoreno. Popitao se saudećem za moje

odnose, pa kad se uvjerio, da sam u žalostnu stanju sa mojom kesom, pozvao me, nek se selim k njemu. Tko sretniji od mene! Novi život u kući siedog strica bivaše vrlo radostan i ugodan, osobito zato, Šta je Vjeru bila duša svemu. Bijaše to živo, vragoljasto sedamnajstgodisnje djevojče, krepkog stasa, te umiljatog, divotvornog lica. Na prvi pogled pričinila se možda nestasnom — ali kad ju se izazvalo, da se pokaže činom, tad si našao u njoj pravu, strašnu ženu, željeznom voljom, koja se nedade ničim slomiti. Među nama zavladalo je brzo iskreno prijateljstvo; nu, kašnje se taj odnosaj prevorio u njeko druge čuštvu, u sladko čuštvu ljubavi! — Jest, ja ju ljubljah svim žarom svog mladenačkog, vatrengog srđa, koji je toliko žudjelo za sretom i ljubavlju. — Moja ljubav bje ljubavlju uzvraćena, te nas dvoje bjesmo nuda sve retni.

(Konač slijedi).

Podlistak.

Pismena pogrieška.

Po Arbucovu prevela Sofka.

Bijuše nas oko šest do sedam na broju. Bili smo to sâmi neozrenjeni i većinom bezposleni ljudi. Da u tom malenom gradu, gdje se nahodimo taj čas, ne umremo od dosada, odlučisno spravljati svaki večer kod drugoga od nas šestorice, pod uvjetom, da nas kuce gazda tom zgodom pozabavi kakvom priopovjedkom, bilo što ju sam doživio; išli si istu baš izmislio. Njeki večeri našli smo se kod Sergija Ivanovića Brezčekova. Nakon što popisno čaj, otidjemosmo iz blagovaonice u gospodarov kabinet, gdje upalismos: naše cigare, sprimni slušati opet njenu novu priopovjet. „Nu, gospoda načinjajte! Za kim ačrek? Deder gospodo, počinite, na kome je red? Pitao Sergej, koji se pri tom, kao posliednji spuslio na stolicu. „Na Vama!“ Povikali svi. „Na meni. Zar ne

na Petru Vasiljeviću? Pitao opet u čudu on, te pokazao na mladog, elegantnog druga, koji je nekako tužno preda se gledao, rek bi — kao da trpi na ljubavnoj boli. „Ne, ne, povikali smo svi opet, na Vama je red, na Vama!“ „Nu dobro“ — će on na to. Pa nastavi nakon kratke šutnje: „Danas hoću da Vama, gospodo, vješto iz vlastitog života priopovjedam. Al je povjest ova vrlo žalostna, a ja znadem, da nitko od Vas ne marzi za melankonične riječi, nu, žalim, što se ja za noćas nemogu što drugo da sjetim. Ako mi dopusnete vremena do sutra večer, moguće, da će Vama onda znati što drugo priopovjediti“. „Ne, ne, povice opet društvo, mi smo eto svi spremni, da bas noćas što tužnoga čujemo. „Moguće, da je taj turban dan razlogom naše melankonične, opaziti će jedan iz društva; deder dajte, počinite, Sergej!“ Ivanoviću! Medju time upali Sergej svujoj cigaru, duboko se očuhnuo — pak počeo:

„Bijuše to prije kojih 12—14 godina. U ono doba bio sam ja još golobrad

izlazi svakog utorka i petka o podne.

Retiškaci dopisi se ne vraćaju, ne podpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obče, 6 K za seljake, 3 — za godinu ili K 6 —, oda, 3 — za pol godinu.

Izvan carevine više poštara.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Pulu, toli izvan iste. Urednički dom se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranica osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Hrvatom činiti premalo. Živio! Živio!

Sutra dan pred podne, dne 4., radili su odsjeci, a na večer je bila druga svećana sjednica. Najprije je pozdravio sastanak Slovenac g. za-stupnik Povše, koji je gotovo kod svake izreke bio aklamiran. Njegov je govor bio u vjerskom pogledu izjava bezuvjetnoga kršćanstva, a u narodnom izjavi bratske ljubavi između Slovenaca i Hrvata. — Ovaj govor bio je jedna od onih utješljivih pojava, koje se u novije doba čuju u saobraćaju medju Hrvatima i Slovincima.

Za Povšetom podieli gosp. predsjednik rieč preuzvišenomu g. nadbiskupu Stadleru. Stadler! Čuvi samo njegovo ime, svaciće se ruke sklopiti i burnom pjeskanju nije bilo kraja. To je istodobno i uzor biskup i salonski čovjek. Takav je bio i njegov govor. Liepo je govorio, kako je ovaj sastanak upravato sazvan, da se Hrvatski narod razkrše 19. i 20. veka svim srećem preda Isusu Kristu, od kojega dolazi sve dobro što je ikoji narod, dakle i Hrvatski, primio, što prima i što će primiti. Iztaknuo je, da se nestasica pravih značaja tumači samo tim, što se svjet ratova prema promjenljivim ljudskim obzirom, a ne prema vječnim istinam, što ih je Bog objavio. — Njegov je govor bio i umno sastavljen i brillantno izrečen.

(Konac članka)

DOPISI.

Stajerski Gradac, u rujnu 1900. Držeći se one evangeoske: „I tako dakle po plodovih njihovih poznat ćeće ih“, hrvatsko se akad. liter. zabav. društvo „Sloboda“, što je lani uveličeno u Stajerskom Gradcu, nije osvrtao na podvale i napadače uvjerenio, da će sve djelina opovrići. Isto tako ono nije iznosilo ni izjava, ni programa pred hrvatski narod, jer je ovaj gorko iskusio istinitost one „verba volant“.

Koncem prve godine svoga života smatra ipak društvo svojom dužnosti položiti javno narodu račun o svom skronionom djelovanju.

Dok se danomice nad glavom našega naroda nebo sveći više oblaći, dok ga danomice novi jadi biju, te bi trebalo da svaki na svom mjestu ozbiljno i odlučno pregne k radu, hrvatska se akademika omladina dobrim djelom podaje samo časovitom zanosu, razmeta se kriatim rijećima i zvučnim frazama, ali često zaboravlja svoje riječi činima potvrditi. Nu narodu, u okolnostima, kao što je naš, ne ponuđa se samo rijećima. „Koju nadu može on gojiti u uzdanici, što zapušta svoje dužnosti? Može li vjerovati njezinim rijećima? Može li se pouzdati u njezino obećanje? Magu li stariji mirne duše klijnuti: na milagima nam ostaje svijet! Kada vide da magije ne ljube ni svoju budućnost, da nijesu prijatelji ni svom dobru? — Ta neki misle, da su pošli na sveučilište samo da se naučuju života, a određeni cilj im je tek sredstvo: misle da su veliki rodoljubi, te smiju svakoga proglašiti izdajicom domovine, ako samo u prigodi pošalju koju brzovjaku, čestitku, sažalnicu, ili prisluštuju kojem komersu, pa makar zapuštaš sve dužnosti prema sebi, obitelji, domovini i čovječanstvu.

Dio hrvatske akademike omladine, tvrdo uvjeren o onim Ciceronovim rjeđima: „nulla enim vita pars vacare officio potest, in eoque et cōlēndo sita vita est hic nēstas omniſtine neglegendo tūpiduto“; uvrgajući zlo što prijati omladini i narodu, okupio se prošle godine čvrstom odlukom, da skromnim primjerom potakne drugove na vršenje ovih svojih dužnosti. Tako postade

društvo, kojemu po vrhovnom idealu hrvatskog naroda dadoše ime „Sloboda“.

Lozinka društva jest: radom k slo-

bodi! Ono cijeni, da su ljudi samo oni, koji su — kako Starčević reče — „marljivi, pošteni, pravedni, napredni“. Srpsku je uzgajati poštenih, vršnih i junakih vojnika narodnoj vojsci, nipošta narodu nemutnuth vogja.

Kroz prvu godinu svoga života ovo je društvo ponajviše nastojalo oko svoga nartnjeg uređenja, da na podlozi međusobne iskrene ljubavi, hrvatske suradljivosti, hrvatske državne i narodne misli, uzgoji svoje mlade članove. Naglasujemo mlade članove, jer se u „Slobodi“ okuplja ponajviše mladži akademicki naraštaj.

Sredstva za postignuće cilja jesu — po pravilima društva — literarna i zabavna. Društvo je stoga, da njegovi članovi vrijeme, što im preostaje poslije nego izvrši svoje zvanične dužnosti, što korisnije ulaže i ugodnije provedu, nastojalo prosvjetljati im um književnim radom i oplemenjivati srce akademickoj omladini dolinom zavatom.

Sam gol popis rasprava i predavanja držanih u „Slobodi“ diljem prve godine, bit će dostatan, da se prosudi, kako i što je ona radila, te dali se držala na visini akademickog društva. Čitalo se dakle i predavalao:

1. stud. phil. R. Bujas: Izlet u Trnovicu, folkloristična crtica. (Prigodom ovog čitanja sakupili su članovi nekoliko prinosa i predali g. Bujasu da nabavi koju pučku knjigu, te pošalje narodu u Trnovicu);
2. cand. jur. N. Ljubić: Postanak kraljevine Hrvatske, historijska razprava;
3. cand. techn. A. Marki: Razvitak nebeskih tjelesa (na dva sijela);
4. cand. phil. V. Lozovina: Slobodi, pjesma;
5. cand. phil. A. Marki: O postanku zemlje;
6. cand. jur. N. Ljubić: Pjesme Dr. Velimira Deželića, kritički prikaz;
7. stud. phil. R. Bujas: Metofizički problem znanja (na tri sijela);
8. cand. techn. A. Marki: Postanak života;
9. cand. med. J. Machiedo: Sticanje prave naobrazbe i prilike hrvatske akademicke omladine u tom pogledu, kulturno-kritička razprava (čitano na akademiji u spomen Starčevića);
10. cand. jur. N. Ljubić: Pred vratima tamnice, pjesma;
11. cand. techn. A. Marki: Neka fizička pitanja iz običnog života;
12. cand. med. J. Machiedo: Fiziologija truda,
13. cand. techn. A. Marki: Predeče Darwin;
14. cand. techn. A. Marki: O Darwini u opće;
15. cand. jur. N. Ljubić: Historia magistra vitae, crtica iz savremenog dalmatinskog političkog života;
16. cand. techn. A. Marki: Teorija atavizma;
17. stud. phil. R. Bujas: O mističnim silama;
18. N. N.: Jezično pitanje u Dalmaciji, sa pravnog i kulturnog gledišta;
19. cand. techn. A. Marki: Teorija naravnog izbora;
20. cand. techn. A. Marki: Teorija Descendencije;
21. cand. med. J. Brecelj: Ima li Darwinizam znanstvene podloge?
22. cand. jur. N. Ljubić: Nasljedno pravo otoka Hvara, historičko-juridika razprava;
23. stud. phil. R. Bujas: O sugestiji;
24. cand. phil. A. Mučalo: Na grobu prijatelja, crtica;
25. cand. jur. N. Ljubić: Ocjena pjesama Antuna Petracića;
26. cand. jur. J. Pekić: Razlozi uspjehu slavenskog poslanstva sv. Ćirila i Metoda, čitano na koncertu priređenom u koprivničkoj družbi istarske;
27. cand. jur. J. Kugler: Uzroci postanku i razvijanju država.

Sjela književnih, koja su središte društvenog života, bilo je ukupno 30. Dakle bi pošli, kada bi htjeli reći o svakoj raspravi koju riječ. Narod će o njima suditi, kada ih društvo do godine skupi i prigodom 400 godišnjice hrvatske književnosti njemu prikaže. Na sjelima razpravljalo se još opsežno o raznim kulturnim i znanstvenim pitanjima, napose pak o pitanjima što se tiču hrvatskog naroda.

Nastojeci oko akademickoj omladini dobiti utemeljilo svoj tamburaški sbor, da članovi plemene svoja srca blagim zvucima narodne glazbe. Ni na ton: polju nije društvo zaostalo, jer se može podeti dvama muzikalnim proizvodima svojih članova: Društveni član cand. jur. F. Panek uglažbio je krasnu koračnicu „Sloboda“ (za glasovir), posvećenu društvu, a cand. techn. A. Marki koračnicu „Omladina“ (za tamburaški sbor). Društveni je sber sudjelovao na koncertima što ih priređe akademicka i gragjanska slovenska po-družnica društva sv. Ćirila i Metoda, i to uvjek lijepim uspjehom. I sumo društvo priređilo je koncert biranim programom na korist družbe sv. Ćirila i Metoda, na koji dolirše skoro svi slavenski društva, naškoli hrvatski radnici i braća Slovenci.

Na Slovincima je društvo gejilo osobite, iskrene osjećaje: veselje i tugu hrvatski je dijelio. Na skupštiniama društva nikada nijesu pomanjkalici doći Slovenci, a „Sloboda“ im ljubav ljubavlju odvraćala.

Naša književna posjela marljivo su pratili, dapače je gosp. cand. med. J. Brecelj društvo počastio svojim učenim sudjelovanjem. Jedni i drugi iskreno smo nastojali da naše, bratstvo ne bude puška srušta.

Društvo se sjetilo velikog hrvatskog rođenjuba Dr. A. Starčeviću misom i akademijom; sjetilo se isto tako nevinih žrtava, naših Zrinskih-Frankopana; sjetilo se slavenskih apoštola lijepim koncertom na korist družbe sv. Ćirila i Metoda. Društvo je veseljem pozdravilo utemeljenje hrvatskog političkog društva za Dalmaciju, a mješte čestitke „Trebević“ poslalo svoj obol zasluznog istarskog družbi. Kada je vidjelo, da hrvatski i slovenski abiturienti ozbiljnim namjerama i životom željom za radom stupaju u akademski život, nije moglo propustiti a da zanosno ne pozdravi drugove, koji se postaviše na isti temelj.

Hrvatski narode! Tebi evo polažemo račun o svom skromnom djelovanju, pa je na tebi suditi, dali su mladiti ste se okupljaju u „Slobodi“ iždajice tvoje i slavorebiti. Čuo si, video si, — sudi! Opomeu i upute ako nam ih posalje rado čemo ih sa zahvalnošću primiti. Mi te ne čemo zasljepljivati praznim obećanjima. Jedino što obećati možemo, i što hoćemo, jest, da čemo unaprijed pojačanom silom nastojati, nebi li smo bili dostojni sinovi tvojih, narode slavni!

Ovo malo riječi Tebi na znanje a drugovima na ravnjanje. Svim onim akademitarima, kojima hrvatstvo i naši narodni idejali nijesu samo na jeziku, već su voljni prijeti svoj skromni kamenić zgraditi hrvatske slobode, neki je znano, da će u „Slobodi“ naći svedj suradniku, te braće sa srodnim težnjama. Ako ih srca nanese u Stajerskom Gradcu na našu, te dodjelj ožiljnom odlukom vršiti svoje dužnosti, bit će im širom otvorena vrata „Slobode“ inače naći će ih zatvorena ma koliko kucali.

Ovom prigodom toplo se zahvaljujemo svim dobrovorima društva.

Za hrvatsko akad. liter. zabav. društvo „Sloboda“ Stajerskom Gradcu.

Prezident: Tajnik: phil. A. Mučalo. cand. jur. J. Čulić. Priobčujemo bez ikakve promjene i puštajući svu odgovornost sl. prezidentstvu Op. Ur.

Sv. Marija od Zdravlja. — (Občina Barban) 10. septembra god. 1900.

Biti će doskora jedna godina otkada je bivši odješnji kapelan g. Blaž Košara otišao odatle radi toga, jer se je čituo radi bolesti nesposobnim za službu. On je molio prav. biskupski ordinarijat da ga blagovizovi umiroviti, jer da je on nesposoban za službu božju zbog bolesti.

Nu presvjelli nečije uslijati njegove molbe, već mu je odgovorio, da mora služiti još tri mjeseca prije nego li će dobiti mirovinu. Ali on nemogaše više čekati te je oduputovao u rođni kraj.

Gospodin Župe-upravitelj u Barbanu to odmah javi presvetitelj g. biskupu, koji uslijed toga posla dekret rakljanskemu Župe-upravitelju, da on upravlja i služi sv. Mariju od Zdravlja, — ali to bijaše za nas nesreća, jer ne čujemo više povjedi, niti kršćanskog nauka, akoprem je potrebe; jer imade dosta liep brojdece, koja su dorasla za svetu priest, koja se žalibče pravo niti križati ne znađu.

Misu čita već u zoru dok narod spava, i to ne redovito, već se događa, da se narod sakupi okolo crkve čekajući sv. misu; a kad tamo o misi ni traga ni glasa, a da bi kojega o tom niti obavistio bio?! To je dobro poznato i prav. biskupu, al se on zato malo brinje, akoprem bijaše onomad, kad ga idžahu moliti 4 naša čovjeka — obećao, da će se on zato pobrinuti. Nu nade nam se izjaviove, jer nuš glas osta glas vapijućeg u pustinji. S toga molimo još jedan put presveteloga g. biskupa, da nam što skorije pošalje svećenika našeg jezika i naše krv. Inače nam ne preostaje, nego da uzmemu šlap u ruke, put pod noge, pak da krenemo tražiti drugamo pomoć, jer čemo inače podivljati!

Franina i Jurina.

Fr. Zna Jurino, kakovi popi žele imeti istarski Talijani?

Jur. No!

Fr. One, ki prepisuju hrvatska imena iz krije kršćenih po talijanski.

Jur. Znam ja još lipšu.

Fr. Nu!

Jur. Oni žele imati one, ki, na pozdrav „U valjen Isus i Marija“ odgovaraju: „Kič... va... nača“!

Fr. Cuj pak ovu: Niko sirota udova prošila takovega popa milostinju — pak.

Jur. Nu, ča pak!

Fr. Iz zeta izvadia je revolver . . .

Jur. Ča je i takovih u Istri?

Fr. Bravo, ma pušu va talijanski rog.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Agitaciju za predstojecje državne izbore razvili su do sada najživahnije Česi i Niemci raznih stranaka.

Mlađeška stranka, drži sastanke i dogovore, pripreće, proglaše i daje svojim istomisljenikom naputke.

Dne 18. f. mj. imali su Niemci ljevičari u Beču sastanak, u kojem su priobčili koliko sledi: Svi prisutni jesu u tom složni, da treba sačuvati između njemačkih stranaka slogu, koja se je poku-

zala toli uspijeshom poslednjih godina, i upotriebe tu priliku i podupru svoje trgovce.

Pokrajinske :

Zabava i politički sastanak u Babičima. Narodni zastupnik g. dr. Matko Laganja odvjetnik u Puli, javio je odboru političkoga društva "Edinost", da će doći bude li iole vrieme povoljno u nedjelju dne 23. t. m. među svoje izborne u Babiče, občina Marezige na Kopsarscini.

Istoga dana poslije pôdne priredjuje pjevacko društvo iz Mareziga zabavu u dvorištu g. Ivana Babića u Babičima. Početak u 3 sata poslije podne.

Preporučamo našim rodoljubom, da m nogobrojno pohrle onoga dana u naše rodoljubne Babiče.

Vjenčanje. Dne 13. t. m. vjenčali se dražestra gospodjica Marija Gržetić, hči poznate rodoljubive obitelji Andrije Gržetića u Rukavcu sa poznatim rodoljubem Nikolom Osojanik iz Mihotića. Tom prigodom sabrala se za družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri lijepa sveta od K 42-64, koja bje otposlata blagajniku družbe.

Sretnim mladencima i njihovim roditeljima čestitke a darovateljima najljepša hvala!

Krasan budnici uzgojitelj pišta. U zadnjem smo broju prihodili pod naslovom „Lovranske perjanice pred sudom“, viesti, kako bijahu od c. k. kolarskoga судa u Vološkom odsudjeni nekoj potomci starici Rimljana, a la Grossmann (iz Sezane) Pegani (valjduz Vipave) i Slama (težko mu je naći talijansku zibku) radi toga, što su uvredili hrvatske izletinike u Lovranu.

Medju odsudjenimi nalazi se kandidat učiteljstva Slama, koji je za rana počeo vršiti svoje uzvišeno poslasnivo. Njega pravo za pravo imali bi u Kopru na učiteljisu proglašiti unaprije zrielim za širenje talijanske kulture u Istri, jer je već onom osudom dokazao, da je za to posve sposoban. Namjestiti bi se ga imalo svakako u Lovranu i to čini prije, jer će tamo naći vazda pobude i pomoći za to njegovo uzvišeno zvanje.

Iz Kastva pišu nam: Na „Križevicu“ sabrali Rubeši kod Markovića za družbu sv. Cirila i Metoda K 7-72, koji je novac izručen područnici u Kastvu. Ne možemo, a da ovom sgodom ne pojavimo naše dijene obćinare iz Rubeševe, koji ulove svaku priliku, da sakupe koji groš u dobrovorne svrhe. Bilo im od Boga stostruku naplaćeno! Ugledali se i drugi u njih.

Upis u hrv. gimnaziju u Pazinu. U J. razred upisalo se ove godine ukupno 70. djaka, od kojih je 58 Hrvata, a 17 Slovencea. Iz pozinskog sudbenog kotara njih se upisalo 31 djak, od kojih 21 iz mjestne občine Pazin. Izvan Primorja je samo 1 djak rođen, ali i taj je stalno nastanjem u Istri. U II. razred upisalo se 71 djaka, te oba razreda broje 141 djaka. U II. razredu bit će dva odsjeka, ali isto tako bi se morale i u I. razredu stvoriti dva odsjeka, jer to iziskuje broj djaka. Ta u talijanskoj gimnaziji jesu za 65 djaka otvorili dva odsjeka. Nasu si daci dobro namješteni, a mnogi se još u gradu tuze, što njih nisu mogli dobiti.

Kriza u vjeću puljske občine. — Pod izlikom nedozvoljenoga mu kredita sa strane občinskoga vjeća u jednoj od zadnjih sjednica, odrekao se naš načelnik dr. Rizzi načelnike stolice. U gradu se mnogo neveruje navedenim razlozima, koji bi ga bili prisilili na odstup, već se njegovu zahvalu dovdaju u zavjezi sa komisiju i nepreboljivo pokvarenim občinskim finančijama.

Svoji k svojim. G. Jakob Klemenc, trgovac sa manufakturom robom u Trstu, javlja nam, da će njegov putnik g. Franjo Klančar, stići ovih dana u Pulu sa uzorcima razne rukotvorne robe za gospodje i gospodu. Tko želi, da ga isti putnik posjeti, neki se oglasi u našoj likarni. Preporučamo rodoljubnjim obiteljima u Puli, neka

bili smo mu u br. 58. našega lista pod imenom „Zidovska bez sramnost“, dokaziv, da je biskup Sterk bio u Rimu za katoličkog kongresa u Zagrebu. Mi smo držali, da je s tim ta afera svršila prema znali, da će „Zidovčić“ rádi toga i nadalje u presv. biskupa zadirkavati, ali se prevarismo — bar dielomice.

U br. 4826. od dne 17. t. m. magazina „Zidovčić“ citamo naime slijedeći izpravak — dakako u talijanskom jeziku:

„Trst, dne 14. septembra 1900.

U mjestnom listu „Il Piccolo“ od dne 4. t. m. br. 6813. bijahu priobcene nećnosti tičuće se presv. biskupa Andrije Sterka.

Na temelju § 19. o tisku pozivaje se to sl. uredništvo, da priobći u svojem listu, istimi slovi i na istom mjestu slijedeći izpravak:

Nije istina, da je presv. biskup Sterk sudjelovao, ni osobno ni ikakvim prionucem katoličkom kongresu u Zagrebu, obdržavanom u onom gradu prošlih dana. Istina je pak, da on bijaše ovih dana, ne u Zagrebu, nego u Rimu u društvu hodočašnika iz Trsta i iz biskupije, te je s onimi posjećivao one davne i svete crkve.

I onom prigodom, jer katolički biskup, prisustvovao je kongresu katoličkom italijanskom, tamo obdržavanom.

Iz biskupske kurije tršćansko-koparske.

Naslovili smo ovu viest sa pravom oznakom: „Previše občutljivosti“. Evo zašto: Poznato je i vrbacem na streljama, kako onaj listić nepropusti prigode a da neudari načostrije na presv. biskupa Sterka i na slavensko svećeništvo Istre — ako za to i najmanji porod nadje. Pogradam, što ih je taj list izradio na naše svećeništvo, jedino radi toga, što je na rodno, i što služi svomu narodu pošteno i plemenito, neima medje u izobraženom svetu para. Ali naše vredno svećeništvo prelazio je uvek dubokim prezirom prekočnog pogarda i kleveta onog židovskog lista.

A drugo niti je moglo nit smjelo učiniti, pošto ga radi poznatih porotničkih odnosa u Trstu nije moguće pozvati na odgovornost. Izpravljati ga — nije se dostojalo, a tužiti ga potoli — bilo bi užaludno. Dakle po talijansku: guarda e passa.

Sada dolazi biskupska kurija, koja ih je toliko o svojem biskupu i svećenstvu izstupaca onog loži-lista čula, pogutnula i mirno probavila sa izpravkom ili izpričkom, da opravda svoga biskupa pred židovskim klevetnicima. Je li trebalo svega toga? Nije!

Biskupska kurija nije se smjela nikada tako duboko poniziti pred listom za koji znade, da mu je glavno oružje u borbi proti katoličkoj crkvi i proti svemu, što nije talijansko u onim našim pokrajinama — laž i kleveta.

Biskupska kurija imade svoj list, pa ako se nije htjala njim poslužiti, imade katoličkih (?) listova uredjenih od talijanskih svećenika grada Trsta, koji bi bili objeručke (?) primili popravak na zaštitu i obranu obljužbenega im (?) nadpastira.

Ali čemu izpravak u onom listu, kad je već jedan drugi talijanski dnevnik, izlaže u Trstu, bio „Zidovčić“ izpravio.

Ovo postupanje biskupske kurije u onom poslu čini nam se preponizujućim i preobčutljivim.

P. S. Molimo sastavljača onog izpravka, da nisu izvoli makar u „Piccolo“, obistinila, jer je on bio u dobi katoličkog kongresa u Zagrebu sa hodočašnicima iz svoje biskupije u Rimu, što smo mi u našem listu izjavili.

Glasilo tršćansko, čitava oborio se u svojem broju od dne 4. t. m. sv. mjesecu rujnu, učinjeno pjevacko i tamburaško društvo „Sloga“ u Zametu (občina Kastav) obdržavaće će 23. t. m. na 27. sata po podne i tu vijest tršćanskog „Zidovčića“ po svoju prvu glavnu skupštinu, na kojoj će

se konstituirati. Posle skupštine na 5 sati prizredit će zabavu sa predstavom, pjevajućem, tamburjanju i glazbom. Nadati se je, da će, osobito bližnji rodoljubi, osobno posjetiti ovu zabavu ili se inače sjetiti onog društva, i tim ga osokoliti na daljnji njegov rad. To se tim sigurnije očekuje, posto je zadača onog društva, osim širenja hrvatske pjesme podržavati medj medvjedišnjim pučanstvom narodnu svest i čuvati ga od tudjinskog duha, što su susjedne Rieke duva. Ono će budnim okom paziti, kao pravi Graničar, da se stogod ne prenese s one strane medje, što bi moglo uplivati na odnarođenje onog pučanstva, koje je i tako — radi bližnje Rieke — izloženo pogibelji odnarođenja. Zato ali treba sredstava, pak se polaze na dušu svakomu, komu je moguće, da i materijalno podupre ono društvo.

Kod zabave će sudjelovati i vrstni Vukovarski tamburaši.

Trgovcem sa vinom i krčmarom dajemo do znanja, da imade izvrstna grožđa — bijela i crna na prodaju u selu Lovrečiću, občina Umag. Tamo će naći kasnije i veoma dobra vina uz povoljne cijene. Istolako imade na prodaju grožđa i vina u susjednoj Materadi — ista občina

Trgovci i krčmari neka se obrate na tamošnje naše rodoljube g. Mateja Višintin-a (Lovrečića) ili na g. Mateja Tonku (Materada) pošta Umag.

Velič požar. U noći od nedjelje na ponedjeljak izgorio je u Trstu na široku i daleko poznati paromin „Euron“ Požar bijaše upravo grozan. Škoda je ogromna. Izgorio je sav prostiran mlin sa velikim škalisti pšenice brašna. Samo brašna izgorio je 70.000 vreća. Milin bijaše osjeguran. U njemu je radilo do 500 osoba, koje su ostale sada bez posla i zasluzbe.

Iz drugih krajeva.

Svenčilišni dјaci nadbiskupu Stadleru. Tršćanske novine od 19. t. m. donjuju brzojavne vesti, da su stigle nadbiskupu Stadleru sa raznimi svećenstvima od slavenskih djaka brzojavne čestitke radi poznatog njegovog govora, radi kojega je dobio opomenu. U tih brzojavkah da molili nadbiskupa, neka ostane i na dalekočvrst u svojim rodoljubljivim.

Nesreće na moru. Iz Zadra brzojavljaju, da se je dne 18. t. m. na večer u moru kod Zlarina nasukala jachta c. k. mornarice „Faulstü“ Na ladji nalazi se podadimiral g. Hinko, koji je pošao u Dalmaciju u službenom poslu. Ladju nemoguće do sada osloboditi, premda radi oko toga više parobroda. Iste večeri bacio je na dno jednu ladiju sa dalmatinskih otoka zadarski parobrod „Faleo“. Sve osobe sa ladjice bijaju spasene.

Izvoz brašna preko Rieke, kako odanje javljaju, već je ponese nazadovao u agustu, dakle u drugom mjesecu posle dokinuća mlinskog prometa. Dovoz brašna željeznicom sa ugarskih stanica iznosio je 76.299 metričkih centi u agustu 1899., dakle manje za 7617 metričkih centi ili 9%.

Družtvene:

Hrvatska Čitaonica, Sv. Lovreč Paženatički, imati će glavnu skupštinu u Nedjelju dne 23. Septembra u 2 sata posle podne uz slijedeći:

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvješće tajnika i blagajnika;
3. Izbor nove uprave;
4. Možebitni predlozi.

Hrvatska Čitaonica u Duvnu. Tamo u liepoj Bosni ponosnoj, potela se živo buditi narodna hrvatska svest, te se počele ustrojivati Čitaonice, te budilice i ogrijšta svetog narodnog domoljublja. Tako se je u zadnje vrijeme u znamenitom i historijskom Duvnu otvorila Hrvatska Čitaonica, koja će za stalno uz ostale svoje društice biti razsudnicom hrvatske misli i prosvjete u onim krajevima, kojih mi svaki nepreduzim i ponjedjeli uspjeh želimo!

OGLAS.

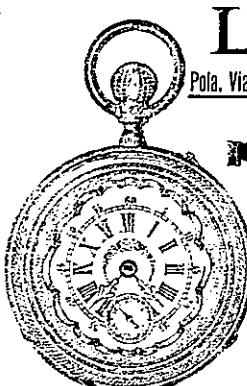
Daje se na splovinu t.j. na polovicu užitka priroda, liep i velik dio zemlje. Nakon nekoliko godina dobre radnje, prelazi polovica zemljišta u vlastništvo spolovara.

Tko želi to zemljište preuzeti, neka se obrati na gosp. L. P. Tončetić-a, Pula, Monvidal br. 163.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin Ivan Prelog iz Trata prvoj kranjskoj tvornici tjestenina Znidarsić & Valenčić u Ilirskoj Bistrici. — Izvornik ovog pisma od 22. januara 1900 stoji svakomu na ogled.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidarsić, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

L. Malitzky
Pola, Via Serbia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Serbia 65.
preporuča

bogatu zalihu
žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije za darove o priliku sv. potvrde (berme).

GLAVARSTVO OBĆINE PAZIN.

Br. 3047. Pazin, 14. septembra 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sistemizirano mjesto občinskog nadredara u Pazinu uz godišnjim plaću 900 (devetsto) kruna, izplativih iz občinske blagajne u mjesecima postepičnih obroči. Kod nastupa službe dobiva nadredar na porabu odjeću (službenu odoru) u naravi, a sledecič godina 100 kruna godišnjih za nabavu iste.

Molitelji imati će dokazati, da su već bili namješteni i dobro vršili očrnički ili redarstveni službu: imaju biti kriješkoga zdravlja, muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rječi i pismu a po mogućnosti i talijanski u rječi.

Molbe neka se šalju ovomu občinskomu glavarstvu do konca tekućeg mjeseca. Olčinski glavar:

Dr. Kurelić v. r.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći • • •
• • • i štednjaka.

Preuzimljene

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokuštava
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Spitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti,
renta, državnih papira, založnih
pisama, srećaka, novaca, valuta,
uz najkulantnije uvjete.

Posude na vrijednostne papire.

uz niske kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vučite.

Primanje novčanih uložaka

uložne knjizice, na tokuci račun, na girokonta sa 4%, kamatima od dana uložka do dana dugmca.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lekova nekoji običe prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vredni ljekovi:

Mazillo proti kostobolji ili protina, rheumatizmu, katanju i organju u zebam. Češa je nova i zelen u zebi, bol u kukači i krčišu, kožnom priziku, probudaju, uči-ovređuju ka-

Polnočni željezoviti štrup dječje proti dlabaci, hlebiči, skrivenosti, podkušlosti, dječjoj kraljicici, penkini bulenici, slabokrvnosti, nemoci. Češa čisti i sanira.

Pojavljene svedeckije kapljice ili svedeckije životne vinkturne (Lebensvinkt). Osim se glasovitim sredstvom očišćuju krvladine, popravljaju želučnu vrućinu, vjetre, vježde, bol u graničnim zvratima, zube, žućica, grčica, grčica ili žućica, zadržavaju ili grijave rukave. Tko ove vinktice dijeli, trebaju se redovno piti vaterac te si razvijati sljedeći magični i zaprijeti i rame bolesti. Češa člusi i napravak od 50 novčića.

Pruli ili marce, za konjici kebi i katalji, za volove, krave ivinje, za lagane grčnice, za objedinjavanje i probave, kada blago neće rado zderati za pauparje. Krave davaju pod njega vite i boljeg miljevi konji posuđuju člusi. Jako Češa jednom omotav 45 novčića.

Mazillo za Blingo osobiša za konje i volove proti kožnoj boji, grčnicima, manjčulima, ekstenziji i uskišiji, poslije težkoja napera, za objedinjavanje i okrepljivanje žila i zvratci, s žila do nove.

Antiseptična vodica za ustu i zube sadržava se zubi od kvarcena, zaprijeti i uzbijaju zubobolja, utječe malo oko zubi, raspršišta usta, uljaju neugodne vrućine, s žila 60 novčića.

Antiseptična esencija (Fischermann Esencja) za cijeće i rastaknivanje sraka u vratu, za dlanove i za plavčinove. Po sva

Tolikorin proti izpadnjadu vlasti utvrđuje i hrani krevanje vrat, odzrađuje pihati i posjeduje rati kose, i žila do nove.

Mast proti bluzju, krasan perutni i osporovan, u živo 50 novčića.

Antiulcinski prati rujnici ili poma, proti rujnici. Štačina 30 novčića.

Način na koji se rješava životni problem za žene pred sudanjem pisanim ili tekovnim, održavaju prekrasno rumenilo lica i nosa, hempsavu, odspuštu na lice: provlaži glatkost, tježnici, tježnici i žarava obraz i ruku. Češa većen bončić s Šoria. K tomu spada i jača horava, napuštanje po noći.

Puder-egulantino najbolje sredstvo, za poljepljavajući lica iz prve neškodljive i vrlo upoznate mije. Nagrađuju na Pariskoj izložbi za zastavom diplomom. Dopravlja te u boji bijele, razbijaju i fiksiraju. Češa je u vratu, u obliku željezne žice.

Čreme englantino najbolje sredstvo, za poljepljavajući lice iz prve neškodljive i vrlo upoznate mije. Nagrađuju na Pariskoj izložbi za zastavom diplomom. Češa je u vratu.

Perfumirana voda za ruke i lice, za umivanje i čišćenje lica i vrat, za umivanje i čišćenje zuba, za čišćenje i saniranje žalosti, za kože i ruke.

Mirisna žesta za stobe željezna, kapi na tisuči novčića.

Antitreblični od Redinske proti gromili ili zimnici. Manja bočica je novčić.

Koko naruči od gornjih stvari za 5 for, tad placam poštarninu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kos po crne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva, za poljepljavajuće; praške za čišćenje zuba, čistotine za zube od kojih zubi pobijaju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandže, povojeva rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francuskoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinama oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmphotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisačeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajina.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtvu u obče

preskrbljuje točno, brzo i jestino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Primanje novčanih uložaka

uložne knjizice, na tokuci račun,

na girokonta sa 4%, kamatima od

dana uložka do dana dugmca.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.